

Konferencija “Lokalni izbori 2016. – naučene lekcije”

Koncept

Lokalni izbori 2016. godine u BiH održani su 2. listopada 2016. godine. Kako bi analiziralo sve aspekte izbornog procesa i diskutiralo o trenutačnim izazovima i budućim koracima za unapređenje izbornog procesa, Središnje izborno povjerenstvo BiH zajedno sa Vijećem Europe organizira postizbornu konferenciju koja predstavlja priliku za sve izborne sudionike da razmjene svoja mišljenja i iskustva.

Cilj konferencije “Lokalni izbori 2016. – naučene lekcije” je analiza Lokalnih izbora 2016. godine u Bosni i Hercegovini, sumiranje zaključaka i formuliranje prijedloga za poboljšanja cjelokupnog izbornog procesa.

Domaćin konferencije je Središnje izborno povjerenstvo BiH, a suorganizator je Vijeće Europe. Partnerska organizacija koja je zadužena za logističku i administrativnu podršku organizaciji konferencije je Udruga izbornih dužnosnika u Bosni i Hercegovini (UIDBiH) koje okuplja članove općinskih / gradskih izbornih povjerenstava u Bosni i Hercegovini.

Vrijeme održavanja konferencije: 23. – 24. veljače 2017. godine.

Mjesto održavanja konferencije: u Sarajevu, u hotelu “Hills”, Butmirska cesta 18, Ilidža 71210 koji posjeduje kongresni centar i nudi najmodernije objekte za sastanke, konferencije i seminare.

Sudionici: Konferencija će okupiti oko 150 sudionika – predstavnika općinskih / gradskih izbornih povjerenstava iz 143 općine / grada u BiH, izborne stručnjake iz zemlje i inozemstva uključujući predstavnike Vijeća Europe, Kongresa lokalnih i regionalnih organa vlasti Vijeća Europe, predstavnike političkih stranaka, predstavnike međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini, nevladinog sektora iz zemlje i inozemstva, medija i akademske zajednice.

Plenarne sesije:

- **Prezentacija “Analiza izbornog procesa – Lokalni izbori 2016. godine, predsjednica Središnjeg izbornog povjerenstva BiH će predstaviti statističke pokazatelje Lokalnih izbora 2016. godine i izazove izbornog procesa.**
- Izvješće o radu općinskih izbornih povjerenstava za Lokalne izbore 2016. godine
Dr. Suad Arnautović, član Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
- **Prezentacija nalaza promatračke misije na lokalnim izborima 2016. godine Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe, gđica Carla Dejonghe, predsjednica – Vijeće Povjerenstva Flamanske zajednice.**
- **Prezentacija zaključaka konferencije.**
- **“Perspektiva buduće izborne pomoći Vijeća Europe” , će biti prezentirana od strane predstavnika Odjela za izbornu pomoć i popis, Vijeće Europe.**

Tematske radionice: Rad u radionicama će omogućiti izravnu interakciju među sudionicima konferencije. Glavni cilj rasprave jeste identificiranje izazova i glavnih prepreka, razmjenu iskustava i prakse te definiranje konkretnih aktivnosti za unapređenje tematskih oblasti.

U okvirima radionica razgovarat će se o sljedećim temama:

1. Sudjelovanje političkih subjekata na izborima:

U Bosni i Hercegovini ne postoji jedinstven zakon o političkim organizacijama na razini države, kao ni jedinstveni i ujednačeni kriteriji za registraciju političkih subjekata. Shodno tomu ne postoji ni jedinstveni registar političkih stranaka. Politički subjekti se registriraju na 5 osnovnih sudova i jednom okružnom-privrednom sudu (Istočno Sarajevo) u Republici Srpskoj, 10 općinskih sudova u Federaciji BiH i na osnovnom sudu u Brčko Distriktu BiH. Registracija političkih subjekata se vrši sukladno sljedećim zakonima: u Federaciji BiH se primjenjuje Zakon o političkim organizacijama SR BiH ("Službeni list SR BiH", broj 27/91) koji je preuzet iz Socijalističke Republike BiH, u Republici Srpskoj se primjenjuje Zakon o političkim organizacijama ("Službeni glasnik RS", broj 15/96) i u Brčko Distriktu BiH Zakon o političkim organizacijama ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", broj 12/02, 19/07 i 2/08).

Kriterij za osnivanje političkog subjekata u Federaciji BiH jeste 50 osnivača punoljetnih građana, u Republici Srpskoj 500 punoljetnih građana, ali državljana Republike Srpske, i u Brčko Distriktu BiH 300 osnivača. Sudovi imaju obvezu da rješenje o upisu političke stranke dostave mjerodavnom tužiteljstvu, međutim tri suda u BiH nisu postupila sukladno ovoj obvezi što dovodi u pitanje pravni legitimitet takvih stranaka.

Prema obavijesti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, od 2009. do lipnja 2015. godine mjerodavni sudovi su informirani da 158 političkih stranaka¹ ne sudjeluju na izborima i ne podnose financijska izvješća, a na temelju toga ukupno 151 politička stranka je uklonjena iz sudskog registra političkih stranaka.

Nadalje, Središnje izorno povjerenstvo BiH se u svom radu susretalo sa različitim situacijama iz oblasti djelovanja političkih subjekata kao što su:

- *pokušaji udruženja građana da se ovjere za sudjelovanje na izborima,*
- *suprotno odredbama zakona o političkim organizacijama politička stranka je osnovala drugu stranku ili slučaj da su politička stranka i fizička osoba osnovali političku stranku,*
- *ime predsjednika jedne političke stranke se pojavljuje u nazivu druge političke stranke,*
- *član / predsjednik jedne stranke je bio kandidat u ime druge stranke na kandidatskoj listi i osvojio je mandat itd.*

U vezi sa naprijed navedenim potrebno je razgovarati o harmonizaciji zakonodavstva o osnivanju, djelovanju i financiranju političkih stranaka radi ujednačavanja uvjeta za osnivanje, djelovanje i financiranje političkih stranaka.

2. Pravni okvir i zaštita izbornog zakona

¹ Do sada su prema saznanjima SIP BiH registrirane 332 političke stranke. SIP BiH je poslalo prijedloge za brisanje 158 stranaka, a izbrisana je 151 politička stranka. Po zahtjevu političkih stranaka izbrisano je 10 stranaka, dok su 164 političke stranke aktivne (podnose financijska izvješća i veći broj ih sudjeluje na izborima).

Na temelju odredbi Izbornog zakona BiH zaštitu izbornog prava osiguravaju izborna povjerenstva (općinska izborna povjerenstva, gradska izborna povjerenstva i Središnje izborna povjerenstvo BiH) i Apelacijski odjel Suda BiH. Svi prigovori podnose se u pisanoj formi na obrascu koji propiše Središnje izborna povjerenstvo BiH. Općinsko izborna povjerenstvo u svojoj općini i gradska izborna povjerenstvo u gradu ima prvostupanjsku mjerodavnost za odlučivanje o svim pitanjima koja nisu eksplicitno dodijeljena Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i Apelacijskom odjelu Suda BiH. Središnje izborna povjerenstvo BiH ima drugostupanjsku mjerodavnost za odlučivanje o uložnim žalbama na odluke svih izbornih povjerenstava. Središnje izborna povjerenstvo BiH ima i prvostupanjsku mjerodavnost za odlučivanje po prigovorima uložnim zbog povrede pravila izbornog procesa, izbornih prava, povrede pravila Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH, učinjene od političkog subjekta. Apelacijski odjel Suda BiH mjerodavno je da rješava po žalbama na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Žalbe se podnose Apelacijskom odjelu Suda BiH u roku od dva dana od dana prijema odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Žalba se podnosi putem Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a Apelacijski odjel Suda BiH dužno je donijeti odluku po žalbi u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Zbog velikog broja prigovora i žalbi koji pristižu u Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i koje je potrebno rješavati u vrlo kratkom vremenskom roku postoji potreba za preispitivanjem Poglavlja 6. Izbornog zakona BiH koje se odnosi na zaštitu izbornog prava u smislu reduciranja širokog pristupa izbornim žalbama i tužbama, trostupanjske mjerodavnosti, uvođenje pristojbi i slično.

3. Efektivnost i transparentnost izborne administracije

a) Obuka članova izborne administracije

Glavni izazovi identificirani u prethodnim izbornim ciklusima odnose se na nezadovoljavajuću obučenos članova biračkih odbora. U ovom kontekstu cilj predizbornog programa pomoći Vijeća Europe je bio osigurati da ključne osobe u biračkom odboru posjeduju znanje o izbornom procesu i kreirati elektronske baze podataka certificiranih predstavnika izborne administracije kako bi se stvorili uvjeti za poluprofesionalizaciju izborne administracije i osiguranje resursa za naredne izborne cikluse.

b) Kampanje podizanja svijesti

Provedbom informativne kampanje SIP BiH je željelo skrenuti pozornost na potrebu većeg uključivanja žena u javni i politički život, povećano sudjelovanje osoba starije životne dobi koji čine jednu petinu biračkog tijela u BiH kao i predstavnika nacionalnih manjina koji na lokalnoj razini imaju mogućnost da biraju svoje predstavnike u općinska vijeća / skupštine opština.

c) Objedinjavanje izbornih rezultata na lokalnoj razini i Glavnom centru za brojanje – iskustva i pouke.

U 2016. godini Središnje izborna povjerenstvo BiH je, u okvirima aktivnosti izgradnje informacijske infrastrukture, nastavilo daljnju implementaciju Jedinственог izbornog informacionog sistema (JIIS BiH), a za Lokalne izbore 2016. godine vlastitim resursima razvilo nove module u cilju provedbe odredbi Pravilnika o provedbi Lokalnih izbora 2016. Novi modul je trebao zadovoljiti provedbu novog poslovnog procesa koji jedinstveno tretira unos rezultata glasovanja sa biračkih mjesta. Umjesto dosadašnja dva kruga unosa (prvi unos u općinskim / gradskim izbornim povjerenstvima koji je provjeravan samo po jednom tipu validacijske greške i drugi, kontrolni unos u Glavnom centru za brojanje) primijenjen je samo jedan unos rezultata izbora koji se kontrolira, a zatim validira kako bi se dobili finalni rezultati glasovanja, koji u narednim etapama mogu biti procesirani za generiranje zbirnih rezultata glasovanja.

Cilj radionice je dobiti povratne informacije od glavnih sudionika o glavnim ishodima izborne podrške i učinkovitosti predizbornog programa podrške Vijeća Europe i razgovarati o iskustvima i poukama objedinjavanja izbornih rezultata na lokalnoj razini i Glavnom centru za brojanje kako bi se procijenila efikasnost primijenjenog pristupa.

Ishod konferencije: Sudionici konferencije će finalizirati zaključke debata tematskih radionica, izvjestitelji iz svake grupe će ukratko prezentirati zaključke i podcrtati ključna pitanja i potencijalna rješenja kao i primjere dobre prakse koji bi se mogli primijeniti u bh. kontekstu. U svojem redovitom godišnjem izvješću o provedbi zakona iz svoje mjerodavnosti Središnje izborno povjerenstvo BiH će sumirati svoje preporuke Parlamentarnoj skupštini BiH za daljnja poboljšanja izbornog zakonodavstva i drugih zakona u svojoj mjerodavnosti i upravo zaključci Konferencije “Lokalni izbori 2016. godine – naučene lekcije” će predstavljati dobru osnovu za formuliranje preporuka baziranih na iskustvu i praksi. Ovo izvješće će biti pripremljeno u ožujku 2017. godine. Zaključci Konferencije bi trebali biti objavljeni u posebnoj konferencijskoj brošuri koja će biti publicirana na bosanskom / hrvatskom / srpskom jeziku² i na engleskom jeziku, a bit će distribuirana svim sudionicima konferencije i partnerskim organizacijama kao i zainteresiranim stranama.

Program i format: Radna skupina za organizaciju konferencije će biti odgovorna za razvoj svih elemenata programa, uključujući otvaranje i zatvaranje plenarne sesije, interaktivne radionice kao i svečanu večeru.

² Publikacija koja će biti tiskana na bosanskom / hrvatskom / srpskom jeziku će biti jedinstvena publikacija u kojoj će članci biti objavljeni na jezicima autora.